

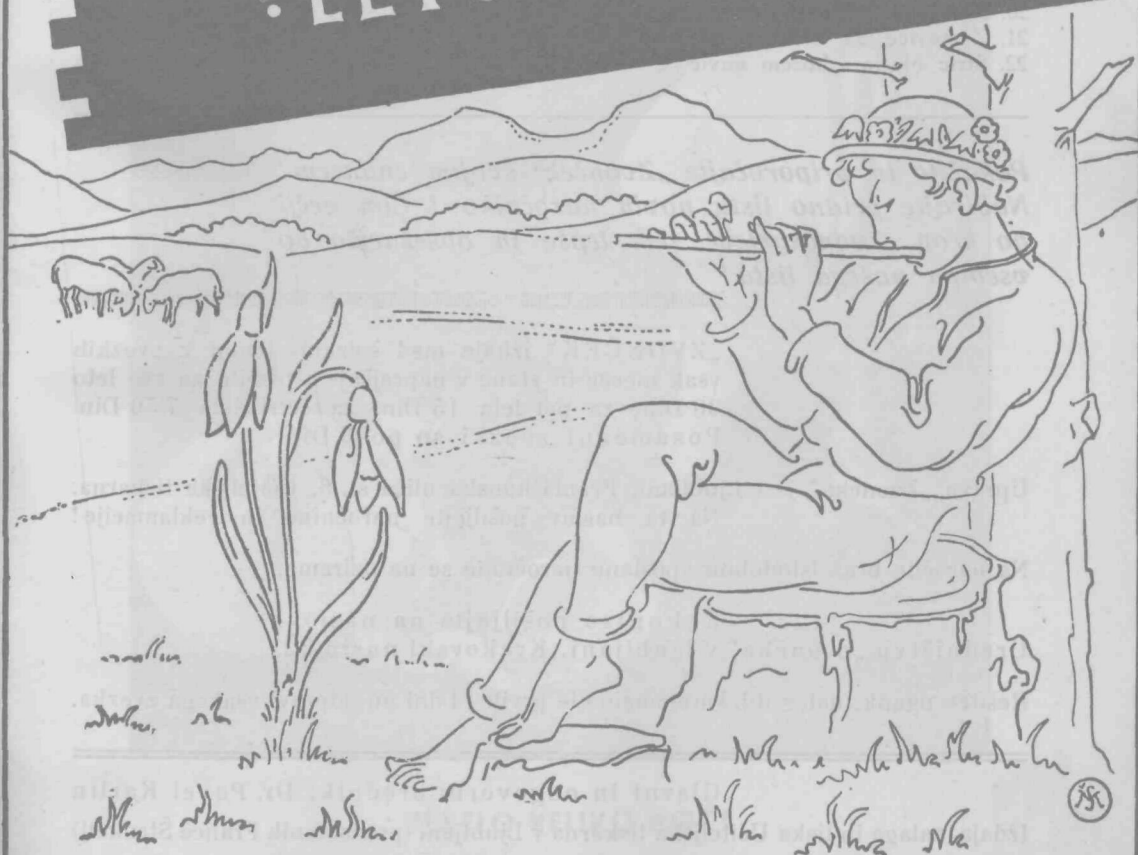
• POŠTNINA • PLAČANA •
• V • GOTOVINI •

7

Ivonček

♦ 1936 ♦ 1937 ♦

• LETO • XXXVIII •

* IZHAJA MESEČNO * LETNA NAROČNINA : DIN. 30' - *

Vsebina sedmega zvezka

	Stran
1. Veselo veliko noč! Fotogr. posnetek Ferd. Premruja	145
2. Vinko Bitenc: Pet krvavečih ran. Velikonočna legenda	146
3. Čudež v vodni kapljici	150
4. Lojze Koželj: Prvi pirh	150
5. Emil Adamič: Velikonočni zvonček. Iz še neobjavljene klavirske suite	151
6. Peter Puhar: Pišče v črnem loncu. Velikonočna zgodba	152
7. Vinko Bitenc: Vesel velikonočni pozdrav. Pesem	153
8. Fr. Podrekar: Velikonočna vinjeta. Risba	153
9. Anton Ingolič: Trije dečki — trije junaki. Ilustrira Mirko Šubic	154
10. Bč: »Dajte, kupite!...« Pesmica s sliko	157
11. Marijana Željeznova-Kokalj: Svetovni potepuhi — Frkolinček, Martinček in Pavlinček — pri teti Dolgouhi	158
12. Jože Župančič: Lizika in Marcec pobegneta v svet. Zgodba dveh igrac	160
13. Andrej Rapč: Pomladna. Pesem	162
14. Polička športnega strička	163
15. Naš slovarček tujk	164
16. H. Mezetova: Ivasik in Olenka pri medvedu. Ukrajinska pravljica	165
17. Mladi vrtnar. Kaj lahko napravite na vrtu meseca marca? Ali znate prekopavati? Redkvica	166
18. R. L. Stevenson - Š. H.: Dve vžigalici	167
19. Iz mladih peres. Drago K.: Pomlad ga je ozdravila. Ljudmila Seškova: Čuj, preko trat	168
20. Pismo iz Prekmurja	168
21. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
22. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

***Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem!
Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji
bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo
vsebina našega lista!***

„ZVONČEK“ izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrť leta 7·50 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava „Zvončka“ je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna.
Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov:
Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin
Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francě Štrukelj)

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 38

*

MAREC 1937

*

ŠTEV. 7

VESELO VELIKO NOČ!

Pet krvavečih ran

(Velikonočna legenda)

Nikjer na svetu ni bilo lepše dežele od tiste, ki se je imenovala Bajna dežela, in po pravici so pravili o njej, da je »Zemeljski raj«.

Ampak ljudstvo, ki je živelo v Bajni deželi, ni bilo zadovoljno. Temne skrbi so se dan za dnem kopičile nad glavami prebivalcev, mrka žalost, čudna tesnoba je ležala v njihovih srcih.

Zakaj nad Bajno deželo je vladal nevidni vladar, skrivnostni Zli duh, ki je zastrupljal duše ljudi, da so polagoma skoraj popolnoma otopele.

Nekateri so ravnodušno sprejemali vsiljive nauke Zlega duha, po večini pa se niso mogli sporazumeti z njimi in so rajši zadeli križ trpljenja na svoje rame.

Gospod Jakob, častitljiv starček, jih je tolažil:

»Potrpajte, ljudje, saj bo prišel čas, ko Zli duh ne bo imel več oblasti nad vami, zakaj vsaka krivica se maščuje in za trpljenjem mora priti poveličanje...«

Toda na take in podobne besede preroka je Zli duh odgovarjal s še silovitejšim pritiskom, njegova volja je postala še trdovratnejša.

Nekoč so prebivalci Bajne dežele zapazili na nebu, prevlečenim s temnimi oblaki, z ognjenimi črkami napisane čudne besede.

Bil je razglas Zlega duha, kjer je stalo med drugim, da se mora njemu pokoriti vse prebivalstvo Bajne dežele, da je prepovedano po domače se pogovarjati, da matere svojih otrok ne smejo več pošiljati v domače šole, da tudi moliti in celo misliti ni več dovoljeno v jeziku, ki ga vsemogočni Zli duh ne razume, in še druge take reči so stale v tistem razglasu.

Ljudje so brali, plašno pogledovali drug drugega in — molčali.

Pa jih je spet potolažil gospod Jakob.

»Ne obupajte; trpljenje se še ni dopolnilo, ni še prišel čas vstajenja, a pride gotovo nekoč...«

Bajna dežela je cvetela, razvijala se je dalje v vsej svoji krasoti, a ljudje so hodili kakor sence, s stisnjenimi ustnicami so nosili grenkobo v žalostnih srcih.

In med njimi je bila mati, ki je imela edinega sina. Ime mu je bilo Tadej.

Deček je štel osem let, pa je bil ne navadno razumen in moder. Pravil je materi, da se pojde bojevati s samim Zlim duhom in da ga bo gotovo premagal. Rešil da bo domovino iz krempljev Zmaja in vsa Bajna dežela mu bo zato hvaležna.

Na skrivaj se je deček Tadej odpravil z doma, na visoko goro, odkoder je Zli duh pošiljal svoj strupeni dih nad Bajno deželo.

Ničesar drugega ni vzel s seboj kakor torbo, v katero je naložil kameinja, da bi z njim zadal Zlemu duhu smrtonosni udarec.

Toda dečku, nevajenemu strmih sten, preko katerih se je moral plaziti, je na ozkem grebenu izpodrsnilo in omahnil je v globočino.

Deček Tadej bi se bil gotovo ubil, da mu ni torba, ki jo je imel obešeno čez rame, ublažila padca in mu tako rešila življenje.

Ozki jermen torbe se je bil namreč zapletel med grmovje ob pečinah in Tadej je obvisel nad prepadom.

Med tem je bila Tadejeva mati v silnih skrbah nad nestankom svojega sina edinca. Sklepala je pač, kam bi utegnil Tadej kreniti, in je naprosila ljudi, da so ga šli iskat.

Našli so ga tretji dan, visečega nad prepadom, že vsega izmučenega in onemoglega.

Nežno telesce dečkovo je bilo vse razbolelo, opraskano od ostrega kamenja, in ko so Tadeja položili v posteljo, je nesrečna mati ugotovila peto krvavečih ran, ki so zevale na različnih mestih sinčkovega telesa.

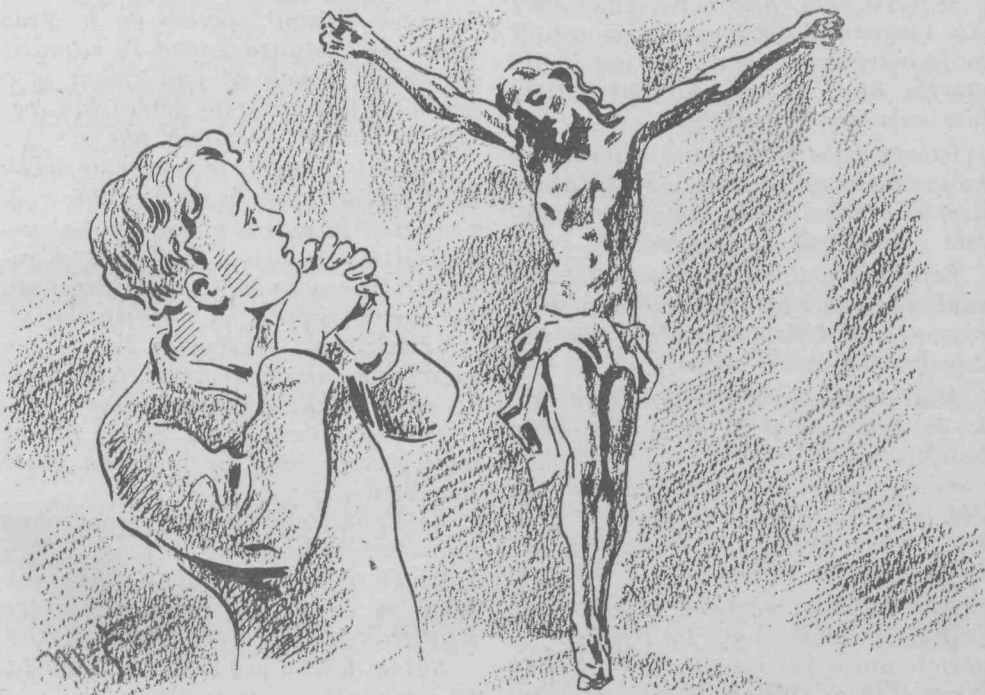
Deček je junaško prenašal bolečine, samo to mu je bilo hudo, da ni dosegel svojega namena.

»Ko ozdravim,« je s slabotnim glasom dejal, »pojdem spet na goro. Hudoznega zmaja moram premagati...«

Tisto noč je v sanjah zaslišal neznan glas, ki mu je govoril:

Čigav glas je neki mogel to biti? Glas gospoda Jakoba?

Ne; tega Tadej dobro pozna. Kolikokrat je že poslušal gospoda Jakoba, ko je tolažil, učil ali se pogovarjal z ljudmi. Glas, ki ga je slišal v sanjah, je bil vse mogočnejši, zapovedujoč in mil obenem.

»Deček Tadej, ti si res poklican, da rešiš domovino pred Zlim duhom. Tebe sem izbral, ker si nedolžen, nepokvarjen otrok, izmed vseh drugih najbolj hraber in moder. Poslušaj! Ko se zbudiš, boš popolnoma zdrav. Samo rane, tvoje rane se ne bodo še zacelile. Iz tvoje krvi, ki je oškropila skale na gori in kapljala na tla, bodo o Veliki noči vzbrstele cvetlice. S temi cveticami boš pregnal Zlega duha, zacelil boš z njimi svoje rane in odrešil ljudstvo. Ne smeš pa pozabiti, Tadej, na Véliki petek. Takrat pojdi v cerkev in se potoži Križanemu. On bo blagoslovil tvoje ravnanje, tvojo pot na goro in vse tvoje delo...«

Deček Tadej se je prebudil, si pomel oči in jel premišljevati čudežne besede iz sanj.

Kaj pa — Tadej si skoraj ni upal misliti — če mu je sam Véliki kralj, ki spi pod goro in čaka lepših, boljših časov — če mu je on sam govoril v sanjah?

Dà, dà, to so bile besede Vélikega kralja! In Tadej mora ubogati njegov ukaz, saj je zdrav, popolnoma zdrav, bolj čil in vesel kakor kdajkoli prej.

Dvignil se je in skočil iz postelje.

»Mati,« je zaklical, »ozdravil sem, nič več me ne boli in dobro mi je, tako sem vesel, da bi kar zavriskal!«

Mati je prihitela in z zaskrbljenimi očmi motrila sinčka.

»Kaj počneš, Tadej? Saj si ves bled in treseš se. Lezi vendar!«

»Ne, mati; zdrav sem, popolnoma zdrav! Ne bom več ležal, ven pojdem, na sonce; saj je pomlad, ali ne?«

»Seveda je pomlad, Tadej, ampak ti moraš ostati v postelji, da se ti rane ne prisade.«

Tadej je ubogal mater, spet legel in ji povedal svoje sanje.

Mati je strme poslušala in dolgo ni izpregovorila besede.

Nato je dejala:

»Srečna sem, presrečna, da si moj sin. Verjemi, da je tvoja bolečina tudi moja bolečina, tvoje veselje tudi moje veselje. Stori to vse tako, kakor ti je bilo naročeno v sanjah.«

Preobvezala je sinčka z ljubečo roko in videla, da so podplutbe, višnjeve lise in praske, ki so mu jih prizadejale ostre skale, docela izginile.

Samo na petih mestih so se še poznale rožnate rane, nalahno odprte in nezaceljene, kakor bi zdaj pa zdaj hotela iz njih vzcurljati kri.

Mati je sinčku menjala obveze, nato je Tadej vstal in ni čutil nobene bolečine več.

O dogodku je kmalu zvedela vsa dežela; novo upanje je prevzelo srca ljudi, potrpežlivejše so odslej nosili svoje križe in težave.

A Zli duh ni miroval. Čim bliže je prihajala Velika noč, čim lepši so postajali dnevi in odevali Bajno deželo v cvetje, tem srditeje je posegal v naravne pravice ljudstva, kakor bi čutil, da se bliža konec njegovemu gospodovanju.

Deček Tadej se je na Veliki petek odpravil z materjo v cerkev.

Božji hram je bil odet v tajinstven mrak, lučke so brlele ob božjem grobu. Pred oltarjem je na dveh blazinah počivalo razpelo s Križanim in tam okoli so klečali ljudje v pobožnih molitvah. Zmeraj znova so prihajali ljudje v cerkev in spet odhajali. Matere so vodile svoje otroke za roke, stari očanci, stare ženice, oprti ob palice, so polglasno molili ob razpelo, možje, fantje in dekleta so poklekovali ob njem in šepetali pobožne vzdihne.

Tudi deček Tadej je molil, pa ne z usti, temveč s srcem.

Nepremično je zrl v trpeči obraz Križanega in vroče prošnje so mu urele iz srca.

Vsa zapostavljanja, vse krivice in nadloge, ki jih je moralo ljudstvo prestajati pod brezsrčnim vladanjem Zlega duha, je deček potožil Križanemu.

In glej, obraz Križanega se je za trenutek zjasnil, potem pa je izraz trpljenja v obrazu postal še silnejši; na rokah, nogah in pod srcem je v prečudni luči zažarelo petero ran, petero krvavečih Kristovih ran.

»Poglejte, mati«, je zašepetal deček in ni obrnil pogleda od razpela.

A mati ni videla ničesar, zakaj naslednji hip je privid že izginil in rane Križanega so bile kakor prej: samo mrtva podoba na mrtvem lesu.

»Zdaj vem,« je šepetal Tadej, »da me glas v sanjah ni varal. Odrešenje se nam približuje, poveličanje...«

Toda Zli duh, ki je vedel, kaj se godi v srcih ljudi, se je znova kruto maščeval.

Za Veliko noč je bila prepovedana domača beseda tudi v cerkvi.

Ljudi se je polotil obup, kakor zakleti so čepeli po hišah in v jutru Vstajenja je bila cerkev skoraj prazna.

Bajna dežela, vsa zeleneča in cvetoča, je bila kakor izumrla.

Sam deček Tadej je obupaval in se ni upal na goro, kakor mu je bil velel glas v sanjah. Nezaceljene rane so se mu znova razbolele in pričele krvaveti.

Edini gospod Jakob tudi zdaj ni obupal.

»Ni še zamujeno,« je dajal poguma ljudem, »zakaj rož vstajenja, ki so vzbrstele iz nedolžne otrokove krvi, še ni potrgal nihče. Z njimi bomo zacelili rane in dosegli poveličanje. Pojdimo torej, da ne bo prepozno.«

Dolga procesija se je vila proti gori, nad katero pa je Zli duh razpredel svoje mreže. Vse ozračje je napolnil s svojim strupenim dihom, da so se ljudje v procesiji pričeli razhajati, nenadno napadeni od brezmejne malodušnosti, zlovoljni in kljubovalni

kakor še nikoli. Mnogi so v silni mržnji, ki so jo naenkrat začutili v dušah, pričeli godrnjati nad gospodom Jakobom, češ da jih zapeljuje na pot gotove pogube. »Hočemo živeti v miru in udobju«, so govorili. »Kaj nam mar, lepa domača beseda, če smo pa zraven lačni! Naj nam zavlada kdorkoli, čeprav sam Zli duh, samo da bo dobro...«

Gospodu Jakobu, ki je stopal s Tadejem in njegovo materjo v prvi vrsti, je krvavelo srce spričo takega zlobnega besedičenja.

A ni se vdal; krepko je stopal naprej, ker je bil prepričan, da bo slednjič le zmagala pravica.

Tudi zameril ni ljudem; saj je vedel, da so vse hude besede, vse nezadovoljstvo in vsa mržnja le plod po Zlem duhu zastrupljenega ozračja.

Procesija se je redčila bolj in bolj in še tisti, kar jih je ostalo, so le neradi nadaljevali pot.

»Ne gremo naprej,« so se protivili, »tu počakamo, da bomo videli uspehe tega neumnega velikonočnega romana.«

Samo gospod Jakob, Tadej in njegova mati so prispeli do vnožja gore.

Zdaj je tudi deček Tadej postal malodušen.

»Na goro pa ne bom mogel več,« je žalostno sklonil glavo. »Izmučen sem, rane mi krvave, ah, mati, moja mati!«

Mati je prestregla sinčka, ki je omahnil, in gospod Jakob mu je ljubeče stisnil obe roki.

»Saj na goro ne bo treba, Tadej,« je dejal. »Naš cilj je dosežen. Poglej — ali ne vidiš? Vsenaokoli cveto rože — čudežne rože. Še nobeden ni videl takih v naši deželi. To so rože vstajenja, odrešenja! Kamor je kanila tvoja kri, ko so te takrat nesli vsega potolčenega z gore, je zrastle cvetlice. Za svoj rod, za domačo besedo si se žrtvoval, Tadej, ko si se šel bojevati z Zlim duhom; zato bodo tudi te cvetlice, vzrastle iz tvoje srčne krvi, zdravilo za vse omahljivce in celo odpadnike v naši deželi. Zli duh je premagan, rože vstajenja so njegova pogu-

ba, so protistrup vsem njegovim črnim nakanam. Skloni se, Tadej, in utrgaj cvetlico!«

Tadej se je blaženo nasmehnil, se sklonil in z drhtečimi prstki natrgal cel šopek cvetlic.

Pritisnil jih je na usta, nato na srce in je poln radosti vzdiknil:

»Mati, gospod Jakob — kakšna moč mi je nenadno zaplala po žilah! Nobenih bolečin ni več, čutim, kako se mi rahljajo obveze, na ranah me nekaj hladi — pogledja!«

Odpel si je obleko, razgalil prsi in z enim prijemom strgal obveze z njih.

Mati je ostrmela. Nobene sledi ni bilo več o kakšnih ranah, koža je bila čista in gladka kakor alabaster.

In tedaj so od vsepovsod zazvonili zvonovi. Mogočno, veličastno so doneli po vsej Bajni deželi in oznanjali ostajenje, odrešenje.

Črn, smrdeč dim se je pokadil z vrhunca gore, potem pa je vse ozračje preplavilo nekaj čudežnega, velikega in opojnega.

Z Zlim duhom je izginila mora, ki je stoletja tlačila ljudi in vso Bajno deželo. Od vseh strani je vrelo ljudstvo, prepevalo in slavilo zmago nad Zlim duhom.

Bajna dežela je postala res pravi zemeljski raj.

»Tvojih petero ran, Tadej,« je pravił pozneje gospod Jakob, »je bilo petero krvavečih ran na duši našega naroda. Vztrajali smo in zmagali. Ko mene več ne bo, boš ti vodnik ljudstva, Tadej...« In tako se je tudi zgodilo.

Iz malega dečka Tadeja je zrasel mož, ki je modro in previdno vladal v Bajni deželi še mnogo, mnogo let.

Vse to se je zgodilo predavnimi časi. Kdaj se bo kaj podobnega zgodilo na tem lepem božjem svetu — pa ne ve nihče.

Cvetlice, vzrastle iz dečkove krvi, pač še rasto. Vsako pomlad vzdikljejo v skritih zatišjih, ob gozdnih parobkih in pod grmovji. Petero ali več modrikasto-rdečkastih cvetov imajo in se imenujejo — velikonočnice.

ČUDEŽ V VODNI KAPLJICI

Ali hočete pogledati mušici v usta, da boste sešteli, koliko zob ima? Nikar se ne smejte, to je čisto mogoče! Naša najbolj navadna mušica ima dva in dvajset zob, to je prav lahko ugotoviti z drobnogledom. Seveda z mikroskopom, boste rekli! Kje pa naj vzamemo tako strahovito reč? No, pa si napravimo čisto preprost mikroskop za nadomestilo. Iz česa? Zdaj se boste pa spet smejali, iz — vodne kapljice. Ali ne verjamete? Pa poskusite torej in sicer takole: Vzemite pokrov pločevinaste škatle (morda prazne škatle od kreme za čevlje) in izvrtajte vanj v sredino luknjo, ki bo imela približno 5 milimetrov v premeru. Potem pomočite v vodo čopič in potegnite z njim preko odprtine. Tam se bo napravila vodna kapljica v obliki leče, to je vse —

LOJZE KOŽELJ

PRVI PIRH

Skoraj gotovo ne bomo mogli nikoli točno razložiti, zakaj pripravljamo o veliki noči pisane pirhe. Med veliko množino različnih razlag, ki se ukvarjajo z običaji velikonočnih pirhov, vam bom tule povedal eno, ki je gotovo prav malo znana.

Rimski cesar Mart Aurelij se je rodil kot sin zelo skromnih staršev. Toda ob uri njegovega rojstva je znesla kokoš njegove matere temnordeče jajce, to pripoveduje Elij

in naš mikroskop je gotov. Samo nekaj morate upoštevati: gledati morate z očesom čisto blizu in predmet, ki ga hočete ogledovati, mora biti dovolj močno osvetljen.

Že pred dve sto leti so delali razna raziskovanja s pomočjo vodne kapljice, čeprav je drobnogled že leta 1590. izumil holandski izdelovalec naočnikov Caharija Jansen. Mnogi učenjaki pa niso imeli denarja, da bi si nabavili drobnogled, kakor na primer sloviti angleški astronom (zvezdoslovec) Sir Viljem Herschel (1738—1822). Ta je imel srečo, da je ravno zaradi svojega siromaštva napravil veliko odkritje. Napravil si je namreč sam drobnogled, ki je bil tako natančen, da je našel z njim na nebu zvezdo planet Uranus (l. 1781.).

Zvončkarji seveda s tem vodnim drobnogledom ne bodo odkrili novih zvezd na nebu, lahko pa bodo to ali ono drobno stvarco stokrat povečali. Poskusite torej!

Kamprid, eden od šestih zgodovinarjev cesarja Hadrijana do cesarja Valerija. Ko so nato vprašali nekega vedeževalca, kaj da ta čudežni dogodek pomeni, je ta razložil, da bo deček nekoč še odet v škrlat in postal velik mož. To se je tudi pozneje (l. 224. pred Kristom) zgodilo in od tedaj so Rimljani prevzeli navado, da so dajali ob rojstvih otrok ali ob drugih veselih prilikah rdeče pobarvana jajca kot darila. In ker je velika noč tudi tak vesel in prazničen dogodek, je omenjeni običaj še danes v navadi povsod na svetu, kjer slave ta pomembni pomladni praznik.

VELIKONOČNI ZVONČEK

Iz še neobjavljene klavirske suite + EMILA ADAMIČA

Rubato (zvonček)

Handwritten musical score for "Velikonočni zvonček" by Emil Adamič. The score is written on ten staves, organized into five systems of two staves each. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. Dynamics such as *p*, *mf*, *f*, and *pp* are indicated throughout. The piece concludes with a 2/4 time signature change and the instruction "(zadnja leva tlipka)".

PIŠČE V ČRNEM LONCU

(Velikonočna zgodba)

Velika noč je bila pred vrati. Vsa kmetija je bila očiščena, da se je vse kar svetilo. Dekla je bila pravkar pometla še veliko dvorišče, kjer je stara rjava kokoš pobirala poslednja zrnca s tal. »Velika noč, velika noč! Gak-gak - ga!« je kokodajala.

Za njo je koracalo njenih sedem piščet, to se pravi samo šest, kajti najmanjše, po imenu Pipi, je hodilo vedno svoja pota. Ravno sedaj je vleklo in kavsalo veliko cunjo, ki je bila razprostrta na klopi poleg hlevskih vrat, in je vpilo in cvrčalo, ker ga ni moglo potegniti s klopi. »Pipi, Pipi, pridi vendar, mamica bo postala huda!« je zavpil Zlatek, najstarejši njegov bratec, ki je bil radi svojega zlatorumenega puha bolj podoben kanarčku kakor pa piščetu. Pipi je spustil cunjo in je tekkel nekaj časa z njimi, nato je pa zopet izginil. V konjskem hlevu je bilo bolj toplo ko zunaj, zakaj vzlic temu, da je sijalo svetlo pomladno sonce, je pihal mrzel veter in piščeta kaj rado zebe. Ostalim njegovim bratcem in sestricam je bilo seveda tudi mraz, toda sledili so svoji mamici, kamor je šla — samo Pipi je vedno hodil svoja pota.

Zdaj je bila stara kokoš opazila, da njenega najmlajšega ni nikjer, klicala ga je in vabila, toda Pipi se ni oglasil. Z utripajočim srcem je stal mali begunec za hlevskimi vrati in čakal, da so vsi izginili. In ker se je morala stara mati posvetiti spet ostalim šestim otrokom, je odšla s težkim srcem na bližnji travnik, upala je, da bo tam našla svojega nebogljence. Toda Pipi je skakljaj zadovoljno v poltemnem hlevu, si ogledoval to in ono, pokusil kosček kruha, ki ga je bila pustila dekla v kotu, in odkaracal v globoko slamo. To je bilo vendar prijetnejše in zanimivejše, kakor pa korakati po travniku in se držati mamice za krilo.

Kmalu se je spet izkobacal iz slame. Zagledal je bil neki zanimiv predmet,

ki je stal skoro sredi hleva. Brž je skočil na ozek rob neke posode in zvedavo pogledal v svetlikajočo se temno globino. Čudno, kaj bi neki to bilo? Vedno bolj se je nagibal Pipi, dokler se ni — bum — znašel v veliki škatli, napolnjeni s kolomazom. Br ..., kaj pa to? Pipi si je pomagal z nožicami in peruti, da bi se izkopal iz lepljive snovi. K sreči se je velika škatla prevrnila, tako da se je Pipi lahko izmotal iz nje — toda kakšno je bilo zdaj malo pišče! Preko vsega zlatorumenega puha se ga je držala črna, lepljiva snov. Povaljal se je sicer takoj v slami in se čedil na vse pretege, toda čeden vseeno ni postal. Poleg tega je bila naslednji dan še velikonočna nedelja, takrat morajo biti vsa piščeta čista in snažna. Kolikokrat mu je že to povedala njegova mati.

Čuj! Zunaj je zopet kokodakala stara kokoš in vabila izgubljeno pišče. Toda Pipi se ni upal na svetlo, preveč se je bal zaslužene kazni.

Nastala je noč. Bilo je popolnoma temno v hlevu, in Pipi, čigar drobni srček je močno bil od strahu, je bridko obžaloval, da ni šel rajši z materjo na travnik. Zdaj pač sploh ni mogel več v prijetno in toplo kokošjo hišo, kajti hlevska vrata so bila zaprta in zaklenjena. Pipi je pričel neusmiljeno klicati in čivkati, toda zdaj ga tudi njegova dobra mati ni mogla več slišati, bila je preveč daleč od njega.

Pipi je preživel mnogo težkih in strašnih ur. Potem pa je nenadoma začutil ob svojem telesu nekaj velikega in toplega. Preplašen se je zdrznil. Kateri tuja, neprijetna nevarnost mu še grozi? Toda prijazen in dober glasek ga je nagovoril:

»Malo pišče, kaj pa tako jokaš? Ali si se izgubilo?«

Bil je to velik zajec, ki je vohal njegovo puhasto oblačilce in je nato rekel: »Fuj, ti pa ne dišiš posebno prijetno!«

Toda zajček je bil tako dober z njim in edino bitje, ki se je Pipiju približalo v njegovi osamelosti, zato se je pišče okorajžilo in mu povedalo vso svojo zgodbo.

»Tak strah imam pred svojo materjo, ker sem tako umazan in ker je jutri Velika noč!« je končal Pipi svojo dolgo povest.

Zajček je nekaj časa vohal po zraku, kakor da bi mu od tam prišel dober svet, nato je pa rekel: »Tu je samo ena pomoč. Ti moraš k mojemu stricu, velikonočnemu zajcu, da te bo na novo poslikal.«

Tako je peljal pridni zajček svojega malega in črno popackanega prijatelja v zgodnjem jutru iz zajčjega hlevčka preko travnika v gozd, kjer je stanoval velikonočni zajček. Mojster Dolgouhec je bil ravno pri pospravljanju barvnih lončkov, med tem ko je njegova žena z otroki nakladala na nov zajčji avtomobil pisane velikonočne pirhe.

»Vedno nas kdo moti v zadnjem trenutku!« je zagodrnjal zajec, ko mu je

njegov nečak povedal, zakaj je bil prišel k njemu. Toda vseeno se je dal preprostiti in je z zadnjim ostankom rumene barve, ki ga je izpraskal iz svoje jajčne lupine, popravil in izboljšal Pipitovo oblačilce. Četudi so tu pa tam še gledali temni madeži iz obleke, to ni pomenilo dosti, saj ima tudi Pikica, njegova sestra, podobno pikčasto oblečko.

Pipi se je lepo zahvalil velikonočnemu zajčku in še bolj domačemu zajčku, s katerim se je potem napotil proti domu. Ko so velikonočni zvonovi pričeli zvoniti in je stara rjava kokoš peljala svoje otroke na travnik, se je nenadoma pojavil med njimi tudi izgubljeni Pipi. Sicer je bil malo čudno oblečen, toda gotovo je bil to njen otrok in kokoška je bila srečna, da ga je zopet imela...

VESEL VELIKONOČNI POZDRAV

Ob potoku žuborečem
je skakljala pastirica:

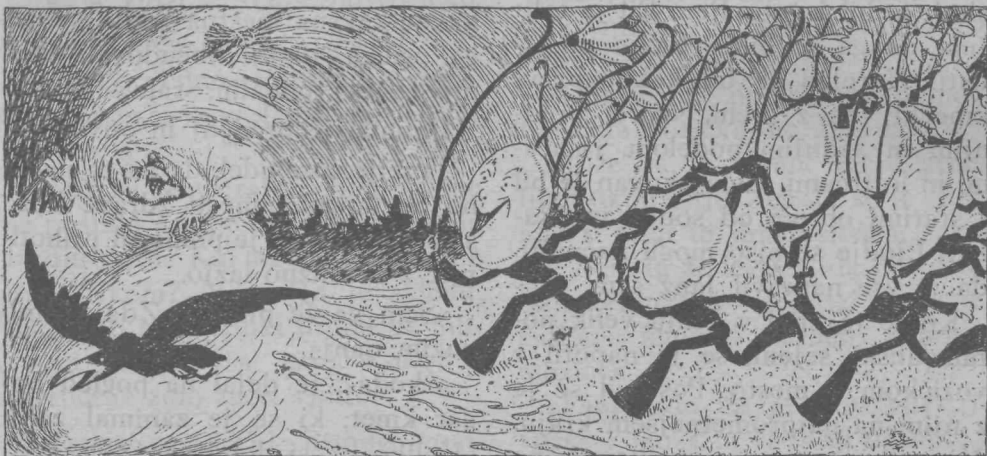
»Kar ti zdajle pošepečem,
oj potoček, je novica
zate, zame, za ves svet:
Konec zime — dan vstajenja
je napočil spei!«

Drobni valčki zašumljali
in hiteli so naprej,
zvončki so jih pozdravljali,
kos oglasil se je z vej:

»Le hihite in povesod
razglasite, da je prišel
novi čas za mladi rod!«

Preko travnikov potoček
do vasi je prišumljal,
valčki tam zažuboreli
pomladanski so pozdrav.
In vsa vas, zelena plan,
je zapela, pozdravljala
vigred in vstajenja dan.

Vinko Bitenc

Fr. Podrekar: VELIKONOČNA VINJETA

7.

Zima je končno minila. Sneg je skopnel, travniki in pašniki so začeli zeleneti, kmetje so zaorali v svežo in spočito zemljo in položili vanjo prvi sadež: droben, rjavordečkast lukec. Potem je prišlo na vrsto drugo. Že je prispel v deželo zeleni Jurij, pastirji so zavriskali, da jih je bilo čuti preko Pesnice.

Le Janž si ni prepeval. Molče je vodil živino na pašo, molčeč se je vračal. Zdaj na pomlad se ga je polotila spet silna želja, da bi odšel v svet in si poiskal mojstra. Voziček, ki ga je začel delati pozimi, je bil izgotovljen. Bil je takšen, da ga je bilo veselje pogledati. Narejen je bil kakor pravi kmečki voz z ojem, svoro, prednjim in zadnjim podelom, ročicami in lojtrcami. Celo okovan je bil s starimi obroči od sodov in škafov. Ljudje se niso mogli načuditi, da je vse napravil Janž sam.

Ko se je vršil v Ptuju velik pomladanski sejem, se je napotil z vozičkom v mesto. Postavil se je z njim na najprometnejšem kraju. Mimo njega so se valile pisane množice kupcev.

Že navsezgodaj ga je vprašala neka kmetica:

»Koliko hočeš zanj?«

»Ga ne prodam«, je odvrnil Janž in pokazal ženski hrbet.

»Zakaj pa potem stojiš tu?« se je kmetica razburila. »Ali misliš imeti ljudi za norce, ali kaj? Kar povej, koliko hočeš!«

»Jurja mi dajte!« se je odrezal Janž hudomušno.

Zdaj je bila ženska še srditejša, okrenila se je k ljudem, ki se jih je že več nabralo okoli njiju, in dejala zasmehljivo:

»Torej si ga pripeljal na sprehod kakor kakšna mestna frajla svoje-ga psička, da bi občudovali tebe in voz! Fej, pobalin, sram te bodi!«

Pljunila je predenj in odvihrala.

Janž je sprevidel, da na ta način ne bo mogel odnesti zdrave kože s sejma, zato si je pomagal prihodnjič z nedolžno lažjo.

»Sem ga že prodal. Zdaj samo pazim nanj.«

»Škoda«, je dejal na pogled bogat kmet, ki se je zanimal zanj. »Koliko pa si dobil zanj?«

»Sto dinarjev.«

»Sto?« se je razjezil kmet. »Jaz bi ti dal sto petdeset«.

Okoli Janža in njegovega vozička se je stalno zbirala večja množica. Janž je pazil samo na one, ki so voziček podrobno in strokovnjaško ogledovali. Eden izmed njih je celo dejal:

Čez dolgo je pristopila kmetica in se začela pogajati. Nazadnje sta se pogodila za sto dinarjev. A ko mu je kmetica hotela izročiti stotak, je postalo Janžu žal. Žena pa ni poznala šale. Vrgla mu je stotak pod noge, zgrabila voziček in kričala na ves glas:

»Če ne bi imel vajenca, bi te kar vzel!«

Proti poldnevu, ko so se ljudje začeli razhajati, je jelo Janža skrbeti; ali bo spet zaman? Marsikdo, ki ga je videl še vedno ob vozičku, mu je dejal:

»Ga še vedno stražiš? Le verjemi, kupec ti je ušel! Prodaj ga kar meni!«

Janž pa je vztrajal. Toda že mu je postalo žal. Še malo, pa se bodo ljudje razšli. Kaj naj potem počne z vozičkom? Naposled je sklenil, da ga ob prvi priliki proda. A nihče ni več vprašal zanj. Kakor v mrzlici je zdaj začel vpiti:

»Kupite voziček! Kupite voziček!«

»Fant, ves dopoldan nas že imaš za norca, zdaj pa je dovolj. Če ne veš, kaj je kupčija, te bom pa jaz naučila tega posla!«

Ko je Janž uvidel, da je ženska močnejša in da mu bo zlahka iztrgala voziček, je začel vpiti na vse grlo:

»Ljudje, na pomoč, na pomoč! Ne dam vozička, ne dam ga!«

In že se je zbrala večja gruča ljudi okoli njiju. Ženska se je okrenila k njim in jim razložila, zakaj gre. Vse je že kazalo, da bo obveljala ženina, ko se je iz gručice nenadoma izmotal majhen, suhoten moziček.

»Fant, kdo ga je napravil?« je vprašal Janža in si začel ogledovati voziček.

»Jaz!«
»Se učiš kolarski?«
»Ne!«
»Pa bi se rad učil?«
»Da! Zelo rad!

»Dobro. Potem pa pridi k meni v Loko pod Pohorje«, je dejal možiček in stopil bliže k Janžu. »Že jutri lahko prideš. Za Smrekarja vprašaj. Hrano in stanovanje boš imel pri meni, obleko pa ti bodo morali kupovati starši.«

Naročil mu je še to in ono in spet izginil tako hitro, kakor je bil prišel. Janž se ni niti prav zavedal, kaj se je dogajalo okoli njega. Šele ko je ženska pograbila za voziček in ga hotela odpeljati, se je toliko zdramil, da je voziček spet krepko prijel. Zdaj je posegel vmes trgovec Poljanec iz Tihonec.

»Čujte, voziček je vreden dve sto dinarjev. Ali daste vi toliko, ali pa dam jaz.«

Ženska se je še nekaj časa prepirala, potem pa je pobrala stotak in jezna odšla. Trgovec je izročil Janžu dva stotaka in velel hlapcu, ki ga je spremljal, naj odpelje voziček.

Zdaj je Janža prešinilo: temu trgovcu je bil vendar odvedel srno!

Planil je za njim in mu tiščal denar v roko:

»Náte, vzemite denar nazaj!«

Trgovec je presenečen obstal:

»Ali hočeš še več?«

»Ne, ne,« je zajeceljal Janž, »ničesar nočem, dam vam ga zastonj.«

Zdaj se je trgovec še bolj čudil. Ko mu je Janž s težavo razodel svoj zločin, se je trgovcu čelo sicer zmračilo, vendar je Janža potrepljal po ramenih, rekoč:

»Fant, ni prav, kar si napravil. A vidim, da si pošten in se zave-
daš, kaj si storil. Zato naj bo po-
zabljeno. Kar shrani denar, saj ga
boš še potreboval!«

Dobre tri tedne po tem dogodku je bilo vse urejeno. Janža je pri Lajhovich zamenjal Tevža, Janž pa je postal vajenec pri kolarskem mojstru Ignacu Smrekarju v Loki pod Pohorjem.

Janžev najvišji sen se je uresničil.

Toda vse drugače, kakor je pričakoval.

Prijavljen je bil res kot kolarski vajenec, a opravljal je popolnoma druga dela. Zgodaj zjutraj je moral skidati kravam in jih odgnati na pašo. Sredi dopoldneva pa je šel s Smrekarico, sila jezljivo žensko, na njivo in tam delal do opoldne, pred kosilom je še pomagal nakrmiti svinje, popoldne pa najprej na njivo, potem pa na pašo do večera! Včasih so minili trije, štirje dnevi, ko ni delavnice od znotraj niti videl. Če mu je mojster kdaj pa kdaj dal kako enostavno delo: beljenje brezovih hlodov ali podobno, že je privihrala Smrekarica in ga spodila na njivo. Mojster je sicer včasih ugovarjal, a vselej je obveljala njena. Ko je Janž nekega dne malo zagodrnjal, češ da se je prišel učiti, ne pa opravljat poljska dela, je planila nanj:

»Še ugovarjal boš, pobalin? Mi-sliš, da te bom zastonj redila?«

Janž je bil že ves obupan. Ko mu je bilo pretežko, si je zvezal culo, da v prvi priliki pobegne.

A zadržal ga je Ivan, starejši vajenec.

»Tudi meni se ni godilo bolje, dokler nisi prišel ti. Dve leti sem bil vse drugo, samo kolarski vajenec ne. Tudi ti boš dve leti pastir, te-žak, hlapec, dekla in še kaj, potem pa bo prišel nov vajenec in ti boš odšel v delavnico! A kaj hočeš? Tudi drugod ni bolje, ali pa moraš plačevati.«

Janž je ostal. A srce se mu je trgalo od žalosti. Ko je v delavnici pela žaga, udarjalo kladivo in vri-skal oblič, je s strtim srcem okopa-val krompir in koruzo, pasel krave, kosil in oral.

Ko je nekega dne nesel v Mari-bor solato na trg, je srečal na veli-kem mostu Koropca.

»Kaj pa ti?« se je ta začudil.

»Učim se za kolarja«, je dejal Janž in nakremžil usta.

»Pa prodajaš solato?«

Zdaj mu je Janž razložil, kako je z njim. Tudi Koropec mu je po-vedal, da je dobil delo kmalu po svečnici. Preden sta se poslovila, mu je dejal:

»Janž, to ni zate! Ti moraš v me-sto. Za zdaj še potrpi. Vsaj čas se ti šteje. Bom pogledal malo k mest-nim mojstrom, ni šment, da ne bi našel pravega zate! Kar zanesi se name!«

Odslej Janž ni nikoli več godr-njal, v srcu je ubogal mojstra in njegovo ženo in samo čakal, kdaj ga bo poklical njegov dobri, daljni prijatelj.

(Dalje prihodnjič.)

„DAJTE, KUPITE!“ ...

Zima poslavlja
že se od nas,
dasi strašita še
sneg nas in mraz.

Toda na vrbi
mačice že
v sončku dobrotnem
se rumené.

Glejte, pod gozdom
vse je beló,
zvonček pri zvončku
dviga glavó.

Dete jih trga,
lačen otrok,
v mesto jih nosi
revček ubog.

„Dajte, kupite!“
prosi lepó,
v upu in strahu
proži rokó.

Svetovni potepuhi - Frkolinček, Martinček in Pavlinček - pri teti Dolgouhi

FRKOLINČEK, MARTINČEK, PAVLINČEK IN PAJEK SO PA STEKNILI GLAVE IN SE MENILI, KAKO BI REŠILI KRALJIČNO IN KRALJEVIČA. ONI PAČ NISO RAZUMELI BEDE IN MODROSTI, KI JO JE ONA ČRPALA IZ VSEVEDNE KNJIGE. ONI SO SOČUSTVOVALI SAMO S KRALJIČNO IN KRALJEVIČEM, KER SO POZNALI NJUNO NESREČO. IN TA NESREČA JIM JE BILA BLIŽJA KAKOR PA OBČE GORJE. DOGOVORILI SO SE DO PODROBNOSTI, KAKO BODO REŠILI OBA, EDINA SKRB JIM JE BILA, KAKO BI PRIŠLI DO URNEGA VOZILA. O, IZ KNJIGE BI ŽE IZVEDELI, AMPAK NISO ZNALI ČITATI. RAZŽALOSTILI SO SE.

VRATA SO SPET ZAŠKRIPALA. PRESTRAŠILI SO SE, DA JE TETA DOLGOUHA. MARTINČEK IN PAVLINČEK STA SMUKNILA POD POSTELJO, PAJEK PA JE SPLEZAL PO PAJČEVINI NA STROP.

V SOBO JE PLANIL SAM ZLODEJ IN ZAVPIL:

»DAJTE MI KNJIGO MODROSTI,
JE SREČE PREVEČ MED LJUDMI,
HUDOBNOSTI HOČEM, NOROSTI,
KI DOBRE NAJ VSE POGUBI!«

FRKOLINČEK JE SKOČIL NA NOGE IN DEJAL IZ VSEH MOČI:

»NE SMEM! JAZ STOLPA SEM ČUVAJ,
DOKLER NE VRNE TETA SE NAZAJ!«

TE BESEDE SO BILE ZLODEJU VIDNO VŠEČ IN DEJAL JE:

»BOM ČAKAL
IN Z ŽGANJEM DOLGČAS SI ZAMAKAL!«

BIL JE ZELO DOMAČ PRI TETI DOLGOUHI IN JE HITRO STAKNIL STEKLENICO Z OPOJNO PIJAČO. KOZARCA NI ISKAL. PIL JE KAR IZ STEKLENICE. IZ ŽEPA PA JE POTEGNIL IGRALNE KARTE IN FRKOLINČKU ZAPOVEDAL:

»IGRAJ Z MENOJ, ČE BOŠ DOBIL,
HUDOBNOSTI TE BOM UČIL!
HUDOBNOST JE MOTOR,
KI SVET VRTI KOT NOR,
ZAVIŠT GONILNA SILA,
KI BO LJUDI ZMODRILA,
DA VSAK NAJ SEBI SREČO KUJE
NA ŠKODO SREČE TUJE...«

FRKOLINČEK SI JE KAR ZAMASHIL UŠESA, TAKO SO SE MU STU-DILE ZLODEJEVE BESEDE. MEDTEM JE ZLODEJ ZMEŠAL KARTE IN JIH ODŠTEL FRKOLINČKU. STRMEL JE VANJE. NIKOLI JIH ŠE

NI BIL VIDEL. IN NI ČUDA! SAJ SO ZLODEJEVA IZNAJDBA. BILE SO VEČJE KAKOR ON. ZLODEJ SE JE ZASMEJAL, REKOČ:

»KDOR SE Z MENOJ IGRA,
TA PRI LJUDEH VELJA!
EJ, KARTE, VINO, ŽGANJE
SO SLADKA PAST,
ČE VMESA SE HUDOBEK VANJE —
GROZI LJUDEM PROPAST!«

FRKOLINČEK JE TOPO ZRL V KARTE IN JIH BRCAL PRED ZLODEJA. SEVEDA JE BILA TEMU TA IGRA ZELO VSEČ. ZRAVEN SI JE PRIDNO NAMAKAL GREŠNO GRLO, DOKLER NI PREKRIŽAL ROK NA MIZI, POLOŽIL NANJE GLAVO IN ZASPAL.

TAKO JE SMRČAL, DA JE GRMELO, DIHAL PA TAKO MOČNO, DA JE TULIL VIHAR IN IZ NJEGOVE SMRDLJIVE SAPE SO ŠVIGALE SIKAJOČE KAČE. FRKOLINČKA JE BILO STRAH. ZLEZEL JE NA ČRNE KNJIGE IN PREMIŠLJEVAL O REŠITVI KRALJEVIČA IN KRALJIČNE. Z NOGO JE SUNIL V ČUDODELNA OČALA. »KAJ, KO BI POKUKAL SKOZI NJE?« SI JE MISLIL IN ZLEZEL K NJIM. BILA PA SO PREVELIKA ZANJ. TODA FRKOLINČKU JE ZRASLA PAMET ZA CELO PED. POKLEKNIL JE PRED NJE IN POGLEDAL SKOZI NJE. ČUDOVITO! VIDEL JE V NOTRANJOST HIŠ, GORA IN NA DNO MORJA. ZAŽELEL SI JE VIDETI DOMAČO VASICO POD LESKO. V HIPU JE BILA PRED NJIM TAKO DROBČKANA, TAKO MILA. TUDI

MAMO JE VIDEL IN VAŠKO JAMO. HUDO MU JE POSTALO. TEDAJ
JE PRAV NATANKO ZASLIŠAL MAMIN GLAS:

»MOJ FRKOLINČEK JE JUNAK,
PO SVETU ŠEL BOGASTVA JE ISKAT,
TAKO POVEDAL MI JE RAK...«

VSİ VAŠČANI SO ZVEDAVO POSLUŠALI MATER FRKOLINKO
TER JI ZAVIDALI NJENEGA PODJETNEGA SINKA. FRKOLINČEK
SE JE UDARIL NA PRSI, REKOČ:

»NI ZAMAN
MAMIN ZLATI SAN!
PREDEN FRKOLINČEK SE POVRNE,
ŠE VES SVET NA GLAVO PREOBRNE!
POSTAL JE FRKOLINČEK
PRAV PAMETEN FANTIČEK!«

(DALJE PRIHODNJIČ)

JOŽE ŽUPANČIČ

Lizika in Marcec pobegneta v svet

(Zgodba dveh igrač)

Zdaj, ko se je sonček obesil na nebo in toplo prigreva hrib, travnike in vrt za hišo, je na Grbinu lepo in prijetno. Vse tri punčke: Alenčica, Brankica in Nelica imajo polne roke dela. Utaborile so se za hišo, tam kjer je najbolj toplo, in si napravljajo vrtec. Ena ima lopatko, druga grabljice, tretja pa metlico. Nenehoma kopljejo, grabijo in pometajo. Potem naberejo paličic pa jih potaknejo v zemljo in vsem trem prijateljicam se zdi, da imajo krasen cvetličan vrt, takega nimajo nikjer drugod.

Kadar se naveličajo dela, se odpravijo v — svet... Pripravijo si voziček in vse tri punčke se skobacajo nanj. Nato veselo kličejo očka in mamico, pa teto in strica in vpijejo: »Z Bogom!... zdaj gremo na izlet..., ne pridemo več domov...« Razigrano mahajo z rokami in punčkam se v resnici dozdeva, da odhajajo z doma v daljni svet...

Tisti čas klavrno ždita v kotu Lizika in Marcec. Lizika je punčka, Marcec je medvedek. Oba sta igrači male Alen-

čice. Zdaj, ko je zunaj sonček in je na vrtu toplo, sta Lizika in Marcec zane-marjena. Brez dela in družine čepita v kotu. Alenčica se ne zmeni za nju.

Pa reče z žalostnim glasom Marcec: »Hudo je zdaj pri nas. Nobene veljave nimam več... Kakor berača me je zagnala Alenčica v kot, da tu samevam in brundam od jeze...«

Lizika pa ihti: »Tudi jaz prejočem vse dni in noči. Moja mamica Alenčica me pozablja. Niti pogleda me ne več, odkar se je začela igrati za hišo.«

»Še veš, Lizika, kako je bilo prijetno pozimi. Vse dni in še tudi zvečer je bila Alenčica z nama. V sobi je bilo zakurjeno. Alenčica je sedela pri svoji mizici in se igrala z nama. Skupaj smo plesali in se vrteli... In pri kosilu sva sedela z Alenčico pri njeni mizici, imela sva vsak svojo skledico, pa smo obedovali... To so bili lepi dnevi! Huuu... huuu... huuu« zatuli medved Marcec ob spominu na zlate čase.

»Iliiii... Iiii... Iiii...« se razkremži Lizika.

Skozi odprta okna se je začul prav tedaj živahen živder - žavder. Alenčica, Brankica in Nelica so spet kobacale v voz in se odpravljale v svet.

Marcec in Lizika sta prenehala z jokom. Oba je grizlo, da so dekletca vsa vesela in razposajena, ona dva pa morata samevati v temnem kotu.

»Veš kaj«, se odloči Marko in pošepeta Liziki na uho: »Meni je že odveč to večno čakanje na Alenčico..., tudi jaz pojdem v svet!...«

Lizika je obupno zajokala. »Čemu jočeš, sirota«, jo je očetovsko pobožal medvedek po zlatih laseh.

»Kam pojdeva?« je prestrašeno vprašala Lizika.

»Ne vem...« je odvrnil Marcek, »kar naprej..., povsod bo bolje kakor tu v tej samoti...«

Stopila sta na cesto in odkorakala. Liziki se je zdelo, da sta že celo več-

še huje je zaplakala Lizika: »Joj meni siroti..., še bolj bom samevala, ko pojdeš ti v svet in bom ostala sama v temnem kotu... Iiiii...«

Medvedek pa jo je pokroviteljsko povabil s seboj in Lizika mu je vsa presrečna pritrdila, da bosta skupaj šla v svet in zapustila neprijazno Alenčico.

Ko se je zmračilo, si je Lizika nadela najlepšo obleko. Na glavo si je nataknila rožnat klobuček, v rokah je držala malo torbico. Tudi Marcek se je pripravil za pot. Okrog vratu si je navezal zlat trak z rdečo pentljo.

Alenčica, njen očka, mamica in vsi ostali so ležali v globokem snu. Tedaj je rekel Marcek: »Pojdiva!« Neslišno sta se splazila iz kota, odprla sta vrata in pobegnili iz hiše.

nost z doma. Saj tako daleč še ni prišla nikoli. Marcek je drobil bolj urno kakor ona. Sprva je pazila, da si ne bi pomazala svetlih čevljkov. Od utrujenosti pa se zdaj ni več varovala, zato si je zamazala čevljičke in nogavičke. Tudi v lužo je stopila in blato jo je poškopilo po obleki. »Kam greva, Marcek?« je bojazljivo spraševala.

Medvedek ni vedel odgovora. Hitela sta naprej, kar naprej. Hoje nista bila vajena, zato sta postajala trudna.

Pred njima se je zasvetila hiša. »Tam vprašam za pot v svet...«, jo je potolažil Marcek. Ob oknu se je povzpел Marcek na zadnje noge in je s šapo potrkal na okno. V tistem je pritekel izza vogala pes čuvaj in je na vso moč zalajal na Liziko in Markca. Kakor bi mignil, so pritekli od sosednjih hiš še

drugi psi in so se zaganjali v oba mala popotnika. Lizika in Markec sta se spustila v beg, psi za njima. Najbolj so vzeli na piko medvedka. S tacami so ga klestili med potjo in ko se je Markec zvrnil med tekom, so se psi zadrli vanj in so ga pošteno zmrcvarili... Prej gladek kožuh je bil zdaj zdelan, kakor bi ga bili pretepli rokovnjači. Hudobni psi so ga spustili šele tedaj, ko je prihajal nasproti pastir z živino.

Lizika je od strahu jokala, Markec je od bolečin stokal. Gorja pa še ni bilo konec. Ko je ugledal pastir dekletce in medvedka, ju je nagnal s palico. Dekletce je zbežalo, med begom se je hotelo skriti v grmovje, pa se je nataknilo na žico in obleka se je pretrgala na dvoje...

»Tako mi je hudo, da bi najrajši umrla...«, je zatarnala punčka, ko je zginil pastir za ovinkom.

»In jaz bi se najraje od sramote pogreznil v zemljo...«, je robantil medvedek. »Že vsako ščene in vsak bosopet pastir se upa nad medveda«, je pihal Markec od jeze.

»Počijva tu, pa se vrniva potem domov«, je prosila Lizika. Brez glasu se je spustil Markec v travo poleg Lizike. Molčala sta in premišljevala o žalostni poti. Iz zamišljenosti ju je zbudil živahen smeh, ki se je bližal po stezi. Lizika je prestrašeno motrila prihajajočo družbo. Bili so vaški fantini, namenjani v šolo.

»Glejte, frkoline...«, je zavpil eden malih razgrajačev in hipoma je vsa družčina brskala za kamenjem in poleni.

»Naženimo jih!« krikne šolar z razkuštrano glavo.

Kakor bi se utrgal oblak, je pričelo padati na Liziko in Markeca kamenje. S poslednjimi močmi sta skušala pobegniti. Najbolj uren šolar je dohitel Liziko ter ji je strgal z glave klobuček rožnat klobuček, ki ga je imela Lizika najraje. Še šop las ji je spulil pobec z razkuštrano glavo. Lizika je zajokala od bolečin, Markec je zbral svoje poslednje moči, okrenil se je in se spustil v obrambo. Fanté se je nato obrnil in je s klobučkom v roki pobegnil za svojimi pajdaši.

»Kakor bi ušla iz vojne...«, je dejal z žalostnim glasom Markec in pokazal na svoj razbiti kožuh ter ogledoval raztrgane čevljičke, razcefrano obleko, opraskane roke in obraz svoje male spremljevalke.

»Vrniva se«, sta sklenila oba hkrati. Zavlekla sta se v grmovje in tam počakala noči.

V mraku sta se skrivaj in previdno vračala domov.

»Glej, domačo hišo!« je vzkliknila presrečna Lizika, ko je ugledala dom.

Oba skesana begunca sta se pred hišo objela in od radosti zaplakala: »Ej, najlepše je pač domal!«...

POMLADNA

*Lišpajo se škorci in brbljajo,
vpijejo in v soncu se igrajo;*

*ščinkavec se ženi,
gnezdo kos si znaša,*

vse brsti, poganja,

s cvetjem se ponaša:

Pomlad raja svoj veseli ples

preko polja, gor in v temni les.

S cvetjem kiži zlate si lase,

sanj izpolnjeniš prelest s pomladjo gre.

Andrej Rapè

Solická športnega strička

Dragi prijatelj! — Prvi, ki se je pismeno, oglasil pri športnem stričku, je prijatelj Marko Mrak. Izrazil je željo, naj vam povem kaj o hockeyu. Sicer je že skoraj pomlad in ledu že dolgo nismo videli, a vendar bom ustregel Markovi želji in vam prav na kratko opisal igro hockey. Ne mislite pa, da se igra hockey samo na ledu! Hockey igrajo zlasti Angleži tudi na travniku prav tako kakor nogomet. Na obeh straneh igra po 7 igralcev. Tudi tu imamo vratarja, napadalce itd. kakor v nogometu in 2 goala (izg. gola). Hockey se ne igra z nogami kakor »žogobrc«, temveč imajo igralci v rokah približno 1,5 m dolge palice, ki so na koncu zakrivljene in sploščene. S temi si podajajo »bandy« (izg. bendi) iz trdega gumijskega. Bandy je gumijasta okrogla ploščica, približno tako velika kakor škatlica kreme za čevlje. Ta bandy pa se ne suje le po ledu, temveč ga igralci zbijajo s palicami tudi v zrak. Ker je precej težak in trd, so vsi igralci, zlasti pa oba vratarja, zavarovana s primernimi ščitniki na glavi in nogah; vratarja imata še posebne debele usnjene rokavice. Ščitniki na nogah jih varujejo hkrati tudi pred udarci s palicami, ki se nehote radi ponavljajo. Ker je treba pri hockeyu hitro drseti, nosijo igralci aluminijeve drsalke, ki so mnogo lažje od jeklenih. Pravila za to igro so skoraj ista kakor za nogomet. Tu traja igra trikrat po sedem minut. Vsako moštvo ima zmeraj v pripravljenosti drugo napadalno vrsto, ki jo sme od časa do časa izmenjati. Tako se igralci lahko odpočijejo. Hockey je zaradi svoje brzine najzanimivejša športna igra. Hockey na travniku se loči od hockeya na ledu samo po tem, da igralci nimajo drsalk in da bandy ni ploščica, temveč žoga nekako iste velikosti, kakor so žoge za tenis. Hockeya na travniku v Jugoslaviji sploh ne igramo, hockey na ledu pa goji le nekaj

klubov. V Ljubljani ima hockeysko sekcijo edino S. K. Ilirija, prav tako v Zagrebu in Karlovcu po en klub. Letos se je vršilo v Londonu svetovno prvenstvo v hockeyu. Svetovni prvak je postala Kanada, ki je bila tudi doslej še vsako leto prva. Zato se imenuje hockey na ledu tudi kanadski hockey. V Evropi pa so najboljši hockeyisti bratje Čehi in naši sosedje Madžari.

Sedaj upam, dragi Marko in drugi Zvončkarji-športniki, da ste zadovoljni. Drugo leto pa, če bo kaj ledu, hitite gledat hockeyske tekme.

Zdaj pa pogledimo, kaj se je zgodilo v naši Planici. Tu je sedaj kar pet skakalnic. Takoj pri kolodvoru je 65-metrška, poleg nje pa prav majhna skakalnica, ki služi za prve začetke. Dalje proti domu Ilirije v gozdu je 25-metrška skakalnica. Tu prav pridno skače šolska mladina iz Rateč, Kranjske gore in celo iz Mojstrane. Ravno nasproti ilirijanskemu domu je največja skakalnica na svetu, kjer je lani Avstrijec Bradl postavil svetovni rekord s 101-metrskim skokom. Za domom je na zapadnem pobočju Ciperniku peta skakalnica, na kateri so možni skoki do 40 m. Vso zimo je že v Planici skakalna šola, ki jo vodi Norvežan Hansen.

Letos so si tudi bratje Sokoli izbrali Planico za kraj svojih velikih tekem (v dneh 12. do 14. februarja) v smučkem prvenstvu SKJ (Sokola kraljevine Jugoslavije). Prvak v teku na 18 km je postal brat Klančnik iz Mojstrane, ki je progo presmučal v 1 uri 12 min. in 52 sek. V smuku članov je zmagal br. Urbar z Jesenic, prav tako je bil prvi v smučskih likih. Sestra Zdenka Ažmanova iz Kranja pa je prvakinja v smuku in smučskih likih članic. Prvak v skokih je Kranjčan brat Hedenek, ki je skočil 43 m.

Teden dni nato je Planica pozdravila smučarje Saveza slovanskega Sokolstva. Prišli so bratje Čehoslovaki in Bolgari (Bolgarski »Sokol« se imenuje »Junak«). Tu so se naši Sokoli izkazali najboljši slovanske smučarje-Sokole. Dobili so 3061 točk, ČOS (Československá obec sokolská) 2832 točki in Junak 429 točk. Slovanski prvak v teku 18 km je postal br. Lojze Klančnik, najboljši Čeh br. Mateasko pa je bil 4. V teku članic je zmagala s. Černetova (SKJ), druga pa je bila s. Sekerova (ČSR). V smuku članic je prva s. Zdenka Ažmanova (SKJ), druga je Čehinja s. Vavrova. Prvi v smuku članov je br. Urbar (SKJ), drugi pa je br. Pokorny (ČOS). V patrolnem teku je prva patrola SKJ v postavi (Žemva, Knap in Klančnik), Čehi pa so bili drugi. Štafeta članic 4 × 4 km se je vršila v nalivu. Naše sestre so se tokrat izkazale skrajno nedisiplinirane. Ostale so rajši doma za pečjo, kakor da bi nastopile v dežju. Prvakinje so zato Čehinje. Prvak v skokih je postal Jugoslovian br. Zupan, drugi je bil naš br. Klančnik, tretji pa Čeh br. Erlebach.

V Chamonixu (izg. šamoniju) na Francoskem je bilo svetovno smuško prvenstvo Udeležila se ga je tudi naša država. Posamezni rezultati so tile: v štafeti 4 × 10 km so zmagali Norvežani. Mi smo bili sedmi. Francoz Allais (izg. Alé) je zmagal v smuku, naš Praček je bil 23., Heim pa 25. Svetovni prvak v skokih je Norvežan

Birger Ruud. Avstrijec Bradl, znan po planiškem rekordu, je bil peti. V teku 18 km so prvih sedem mest zasedli severnjaki (Finci, Norvežani in Švedi), naš Klančnik je bil 22., Smolej pa 26. Največji uspeh Jugoslovianov, kar jih je doslej bilo, je dosegel Smolej v teku 50 km. Bil je šesti. Prvih 5 mest so zopet zasedli severnjaki — Smolej je torej najboljši Srednjeevropec. Tu di vojaške patrole so tekmoval, od prvega do petega mesta so zasedli Francozi, šesta je bila Jugoslavija.

V Pustevnach v ČSR so bile smuške tekme armad Male Antante. Zmagali so Čehi, drugi so bili naši, Romuni pa tretji.

V nedeljo 7. marca se je vršila v Planici mednarodna skakalna tekma na 65 metrski skakalnici. Zmagal je Čeh Palme, drugi pa je bil naš Novšak (gotovo bi bil prvi, da si ni izpahnil noge v Chamonixu). Na mali skakalnici pa je bila skakalna tekma učencev osnovnih šol. To je bilo veselje pogledati male učence, kako so skakali! Zmagali so učenci iz Rateč.

Drugi športi še počivajo. Le tu pa tam je kaka nogometna tekma. Čehi so nedavno premagali Švico s 5 : 3.

Državno šahovsko prvenstvo se bliža koncu. Ljubljanski šahovski klub je premagal Karlovac in prišel v finale.

Želeč vsem prav vesele velikonočne praznike kličem: Zdravo!

NAŠ SLOVARČEK

TUJK

Gondola — majhen čoln, ki ima na sredi strešico. Gondole uporabljajo Benečani namesto voz.

Grafologija (iz gršč.) je ugibanje duševnih lastnosti iz pisave. Grafolog spozna človekov značaj po njegovem rokopisu.

Gramatika (iz gršč.) — slovnica. Slovnica je zanimiva, ne izogibljite se ji! Učite se pridno slovniška pravila! Potrebovali jih boste tudi tedaj, ko stopite iz šole v življenje.

Gratis (lat.) — zastonj, brezplačno.

Gratulacija (lat.) — voščilo, čestitanje. Je ustna ali pismena. Kadar gratulirate pismeno, pišite kar najlepše!

Gravitacija (lat.) — zemeljska privlačnost, zemeljska teža.

Greenwich (angl., beri grinič) je ime londonskega predmestja, ki ima slavno in po vsem svetu znano zvezdarno. Po njej se imenuje griniški poldnevnik.

Koalicija (iz lat.) je zveza, združba političnih strank ali držav.

Koedukacija (lat.: co- = so-, skupaj s..., educare = vzgajati) je vam morda znana iz šole. To je skupna vzgoja dečkov in deklic.

Kodeks (lat.) je zbirka zakonov, tudi seznam, star rokopis.

Klima (grško) je podnebje (sončno žarenje, toplota, vlažnost, vetrovi itd.). Klimatični kraji so tisti, kjer se bolni ljudje zdravijo samo s podnebjem, zrakom. Poznate katere take kraje v naši državi in po svetu?

IVASIK IN OLENKA PRI MEDVEDU

Ukrajinska pravljica

Ivasiku in Olenki je zbolela mati. Bila je tako bolna, da je rekla celo žena, ki je zdravila vso vas, da je ne more ozdraviti in da bo bržčas umrla.

Otroka sta jokala, rada bi ji bila pomagala. Sklenila sta, da vzameta sani ter pripeljeta iz gozda malo dračja, da bo mati vsaj na gorkem. Ko sta bila že v gozdu in imela polne sani dračja, bi se bil Ivasik rad nekoliko sankal po rebri nizdol. Sedla sta na sani in zdrčala. Olenka je sedela spredaj, Ivasik je zadaj zaviral. Toda nenadno je nekaj počilo in otroka sta s sanmi vred padla v neko jamo.

Ko sta se Ivasik in Olenka v temi razgledala, sta spoznala, da sta v brlogu velikega medveda.

Ivasik je vlekel Olenko, naj zbeži z njim skozi odprtino, kjer sta bila padla v brlog. Toda medved se je prebudil, pogledal, prenehal sesati šapo in rekel:

»Zdaj, ko sta me prebudila, morata tu nekaj časa ostati ter mi pri-

povedovati kako pravljico, da bom spet zaspal. Navajen sem tako, brez pravljice težko zaspim.«

Ivasik in Olenka sta sedla na sani. Od samega strahu se nista in nista mogla spomniti na nobeno pravljico, čeprav jima je mati često pripovedovala pravljice.

Ker ni mogel dočakati pravljice, se je začel medved jeziti.

Tedaj mu je Olenka pripovedovala, da leži v vasi bolna žena, ki ima dvojce otrok, dečka in deklico. In tako je bolna, da je ne more nihče več ozdraviti in bo menda umrla.

Medved je bil zelo občutljiv. Začel je jokati in ihteti. Ko je Olenka končala, si je obrisal debele solze in rekel:

»Pojdita, otroka, in poiščita tisto bolno ženo. Tu vama dam čudežno mazilo. To jo mora ozdraviti. Dala mi ga je Mavka — divja žena, ko so me strašno opikale čebele.«

Ivasik in Olenka sta brž vzela mazilo in hitela domov.

Mati se je z mazilom namazala in je res kmalu ozdravela.

Medved je medtem zadremal in po joku se mu je sladko spalo. Smrči in sesa svojo šapo. Zbudi se šele spomladi.

mladi vrtnar

Kaj lahko napravite na vrtu meseca marca?

Ko začenjajo zjutraj čivkati vrabci in peti kosi, ko se na drevju in grmičju začno napenjati popki in prve cvetke prav bojazljivo pokukajo iz zemlje, tedaj je prišel čas, ko mladi vrtnar zopet začne z delom na svojem vrtu. Ali pa imate tudi vse orodje, ki ga pri vrtnarskem delu potrebujete? In kaj je izmed tega najvažnejše, lopata, kopulja ali škropilnica? O ne! Najvažnejše, kar morate imeti, je veselje do dela. S tem orodjem zmagate vse težave in vas ne potarejo morebitni neuspehi. Drugo, kar potrebujete, je odprto oko, ki vas uči gledati naravo ter opazovati, kako se pravi vrtnar loti dela. Tretje orodje pa je vztrajna pridnost, ki nam pomaga, da vsa dela opravimo točno, o pravem času, kakor jih zahteva posamezni letni čas. Če imate torej vse to važno orodje s seboj, potem lahko začnete.

Kakor hitro je zemlja dovolj suha, se lotite najprej prekopavanja. V tem mesecu sejemo že lahko redkvico, grah, korenček, peteršilj, solato, špinačo, čebulo in črni koren. Tudi v krajih, kjer je pomlad pozna, začnemo z omenjenimi setvami že sedaj, kajti seme je itak še dolgo v zemlji, preden začne kaliti, ker rabi mnogo vlage.

V marcu sadimo tudi sadno drevje in grmičje, kakor kosmuljo, ivanovo grozdjiče in maline. Nadalje je to tudi najugodnejši čas za sajenje lepotičnega grmičja. Če pre malo dežuje, je treba drevje, ki ima mnogo cvetnih popkov, pridno zalivati. Trato pa z železnimi grabljami krepko pregrabimo.

Ali znate prekopavati?

»Seveda«, bo vsakdo odgovoril, vendar bomo našli le redko katerega, ki to dela čisto pravilno.

Prekopavanje zemlje je eno najvažnejših vrtnarskih opravil, od katerega mnogo zavisi, koliko bo vrt donášal cvetja in sadov. Zemlja se s prekopavanjem prerahlja, posamezne plasti se premešajo, seme plevela pa pride globoko v zemljo. S tem važnim pomladanskim delom pripravimo koreninam rastlin mehko posteljico, v zem-

ljo pride zrak in prekomerna vlaga lahko izhlapi. Sedaj nam je znan pomen prekopavanja in nam bo razumevno, da moramo delati skrbno in natančno.

Napak delamo, če zasadimo lopato čisto navpično v zemljo, ker moramo potem ročaj lopate šele pritisniti navzdol, če hočemo zemljo dvigniti. Tudi ne smemo odrezati preveč zemlje naenkrat, kar radi delajo začetniki. Tako delo hitro utruja in ni čudno, če je veselje za prekopavanje tako hitro proč. Napačno je tudi, če zasadimo lopato v zemljo preveč poševno. S tem dvignemo samo vrhno plast, namesto, da bi šli globoko v zemljo. Tako obdelovanje hitro napreduje, je pa površno in ne koristi mnogo. Poleg tega se je treba držati preveč nizko, kar nas po nepotrebnem utruja.

Prav dela, kdor засadi lopato malo poševno v zemljo, a do konca; če ne zmore roka sama, pomagamo z nogo tako, da s čevljem pritisnemo na rob lopate. Če si moramo stalno pomagati z nogo, je to znak, da zemlja še ni dobra vrtna zemlja in jo bo treba še rahljati z gnojenjem in šoto.

Vsakič, ko lopato dvignemo, moramo vreči zemljo toliko daleč, da nastane precejšen jarek, sicer se posuje zemlja nazaj in ne moremo dovolj globoko kopati. Tako režemo kos za kosom v ravni črti, ter polagamo zemljo ravno, ne pa v obliki hribov in dolin.

Pogladijo končno grablje, in sicer najprej železne, s katerimi tudi razdrobimo večje kepe, potem pa lesene, ki zemljo pogladijo.

Razen prej omenjenih koristi, je to opravilo tudi lepo in zdravo delo ter eno najprvotnejših in najbolj častnih, kar jih je kdaj opravljal človek.

Redkvica

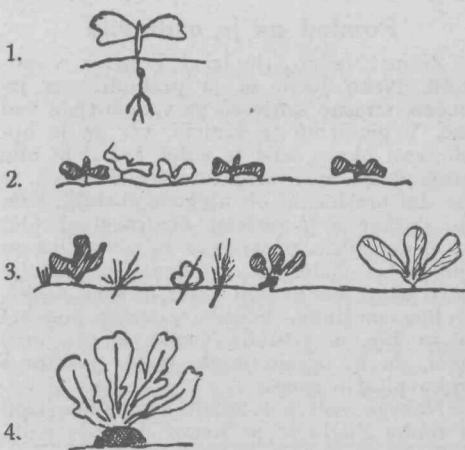
Mladi vrtnarji kaj radi začno svojo vrtnarsko umetnost s pridelovanjem redkvice, kar si hočemo danes malo natančneje ogledati.

Pri ugodnem vremenu sejemo to zelenjad na prosto lahko že od srede marca dalje. Če jo imamo zelo radi, jo sejemo

vsake štiri tedne, torej 15. ali 20. marca, 15. maja, 15. junija in tako do septembra. Kako je pripraviti zemljo, nam je že znano, vemo tudi, da jo je sejati v vrstah, ki so oddaljene po 25 cm. S kopoljico napravimo 3—4 cm globok jarek, v katerega polagamo na vsakih 5 cm po eno zrno semena. Seme s kazalcem malo pritisnemo v zemljo, nato pa jarek zagrebemo. Posejano gredico narahlo pograbimo z grabljami, potem pa čakamo, da se pokaže prva rastlinica iz zemlje (glej sliko, št. 1). Zalivamo samo, ako je zemlja zelo suha. Ko so rastlinice zunaj, lahko v marcu, pri toplem vremenu, vsak dan malo zalijemo, najbolje dopoldne. Aprila pa zalivamo, ako je suho, zjutraj in popoldne. Naša gredica z redkvico kmalu ozeleni in potem raste redkvica kaj hitro. Kdor je sejal pregosto, mora vse rastlinice, ki so gostejše kot 5 cm, populiti, sicer se ne morejo razviti debeli gomolji (št. 2). Opleti pa moramo sproti tudi plevel, ki zraste med našo setvijo (št. 3). Kakor hitro se pokaže pod zelenimi listki vrh rdeče glavičice (to se zgodi od dneva sešve približno v 6 tednih), začnemo redkvico lahko puliti (št. 4). Primemo jo zgoraj za zeleni šopek in potegnemo iz zemlje.

Redkvice je več vrst: rdeča, bela in rdeča z belim vrhom. Najboljša vrsta za setev v marcu je non plus ultra. Za

mesec maj je zelo primerna lepa, srednje zgodnja, okrogla, karminastordeča redkvica, ki je zgoraj rdeča, spodaj pa bela. Nekateri pa jedo najrajši podolgasto, ki je čisto bela.

Včasih pa se redkvica ne razvije kot bi se morala. To zakrivimo navadno s tem, da jo sejemo pregosto. Če pa je lesnata in puhla, je to znak, da smo jo prepozno pobrali z grede.

DVE VŽIGALICI

Popotnik je potoval po razsežnih kalifornijskih gozdovih. Bilo je poleti ob suši, ko tam najbolj pipajo pasatni vetrovi. Jahal je zelo dolgo časa, zato je bil truden in lačen. Razsedlal je konja, da bi pokadil pipo tobaka. Toda ko je posegel v žep in izvlekel škatlico, je našel v njej samo še dve vžigalici. Podrgnil je prvo ob škatlico, da bi si prižgal pipo; toda — vžigalica se ni vžgala.

— »Joj meni«, pravi popotnik, »umrl bi za pipo tobaka, pa imam zdaj samo eno vžigalico, ki se prav gotovo tudi ne bo vžgala. Ali je bil že kdaj človek tako nesrečen, kakor sem jaz?«

»Toda,« začne premišljevali, »recimo, da se vžigalica vname, da jaz prižgem pipo in jo pokadim! Ali se ne bi lahko zgodilo, da jo iztrkam semkaj v travo — pa bi se trava vnela ker je suha ko trske; in medtem, ko bi jaz

gasil plamen pred sabo, bi ta švignil nazaj, objel hrastov grm, ki bi vzplamtel v enem samem trenutku. Nad grmom vidim pinijo, pokrito z mahom. Tudi ta bi bila takoj v divjih plamenih od tal pa do njenega upognjenega vrha. In plamen te dolge baklje — kako bi se ga lotil veter in zanetil z njim ves gozd! V duhu slišim, kako za trenutek zatuli vsa ta soteska; temu se pridruži še glas vetra in ognja. V duhu vidim sebe, kako bežim, da se rešim iz tega groznega požara, ki drevi za menoj, me zasleduje in me hoče ujeti! Vidim ta lepi gozd, kako gori dneve in dneve, vidim zgorelo živino, suhe studence, uničenega kmetovalca in otroke, ki jih je ta nesreča pognala po svetu! Kaj vse zavisi od enega hipa!«

Po teh besedah hoče prižgati drugo vžigalico, toda tudi ta poslednja se ne užge.

»Zahvaljen bodi Bog«, pravi popotnik in spravi pipo v žep.

(R. L. Stevenson — iz angl. Š. H.)

IZ MLADIH PERES

Pomlad ga je ozdravila

Že pet tednov je ležal Francek v postelji. Neko jutro se je prebudil ves izmučen, strašne sanje so ga vznemirjale vso noč. V glavi mu je šumelo, vse ga je bolelo, reči okrog sebe je videl, kakor bi bile nekje daleč in v meglo zavite. Mamica je vse dni preslonela ob njegovi postelji, dala mu je, kar si je pozelel. Ozdravel ni. Oči so se mu vdrle, prej sveža in rdeča lica so pobledela. Žalostno je gledal s postelje skozi okno, ko je tulil veter in sipal redke, drobne snežinke. Včasih je veter ponehal in za hip je posijalo sonce, a ni imelo moči, da bi ogrelo mrzle trate, pokrite s tanko plastjo snega.

Nekega večera je sijalo sonce zelo lepo in toplo. Zdelo se je, kakor da noče zaiti, da hoče za vedno ostati in obsevati zemljo. Dolgo in nepremično je gledal Francek zlato progo na sosednji strehi, ki so jo risali sončni žarki. Ko je zadnji žarek poslednjič zatrepetal in izginil, je Francek zaspal, mirno in globoko, prvič, odkar je bil bolan. Zazdelo se mu je, kakor da se je soba razmeknila, stene so izginile in prikazala se je tako čudovito lepa planjava, da je Francek začudeno vzdiknil in vstal. Sonce je sijalo tako lepo, kakor še nikdar poprej, kamor je pogledal, vse je bilo čudovito, ravan je bila posejana s prekrasnimi cvetkami, zeleno drevje se je lahko zibalo v vetrčku, ki je pihal čez planjavo in božal Francka po laseh. »Saj sem bolan, saj ne morem hoditi, saj je zunaj mraz«,

se je čudil in hodil med rožami, ki so se sklanjale pred njim. Dolgo, dolgo je hodil in tako mehko, tako čudno mu je bilo pri srcu...

Kakor vsako jutro je mamica po prstih stopila k Franckovi postelji z žalostnim, zaskrbljenim obrazom in mu popravila odejo. Francek je sladko spal, z nasmeškom na ustih, in iz prej tako blelih lic mu je dihalo rahla rdečica. Vsa vzradoščena se je mamica sklonila bliže k njemu, tedaj se je Francek prebudil, ves vesel objel mamico in skočil iz postelje zdrav in radosten.

Zunaj je sijalo sonce, zelene trate so se bleščale, veter je nosil njihov čudno sladki vonj. — Tisto noč je vstala Pomlad.

D. ago K.

Čuj, preko trat ...

Čuj, preko trat, dreves
drevi vihar,
udar na udar
se čuje z nebes.

Pod drevesom sem postala;
še vejica doli ni pala —
in kakor poprej
vse polno je vej,
ki rastejo, svetlo cvetó ...

Ljudmila Seškova

Pismo iz Prekmurja

Dragi gospod urednik »Zvončka«!

Moji součenci in součenke so me izvolili, da Vam moram pisati v znak zahvale za podarjene nam tako lepe »Zvončke«. Ne morete si predstavljati, kako se jih veselimo. Za Vašo veliko naklonjenost se Vam ne moremo v dovoljni meri zahvaliti. Bodite uverjeni, da jih bomo vsi prav z veseljem prečitali. Radi imamo tudi gospoda učitelja, ker se trudi, da nam preskrbi zanimive knjige.

Da Vam malo opišem naše Prekmurje. Prebivamo v vasi Radmožanci, ki leži ob jugoslovansko-madžarski meji, 10 km severno od Lendave. Torej smo v »raven-skem« delu Prekmurja. Prebivalci so večinoma poljedelci in živinorejci. Doma govorimo vsi madžarski, v šoli pa se marljivo učimo slovenščine, kajti vemo že prav dobro:

če več jezikov znaš, več glav veljaš. Župnijo in pošto imamo v Dobrovniku, občino pa v Genterovci.

Še enkrat prav iskrena hvala za vse »Zvončke«! Iskreno Vas pozdravlja v imenu 38 součenk in součencev

Bago Gizela, učenka 3. razr.
viš. nar. šole v Radmožancih

Ljubi moji Prekmurčki,

zelo sem bil vesel Vašega pisma, ki mi je prineslo toliko pristrčnih pozdravov mojih mladih prijateljev. Le pridno se učite slovenščine in srbohrvaščine! Pa spoštujte gospoda šolskega upravitelja, ki se trudi z Vami in Vas uči ljubiti jezik Trubarjev, Prešernov, Mažuraničev, Negošev in našo divno Jugoslavijo.

Mnogo lepih pozdravov vsem
urednik »Zvončka«

ZA BRIHTNE GLAVICE

3.

KITA
SLAVA
OMIS

Ugankarji, sreča Vas išče! Vsi na plan!
Pogumno v boj za knjižne nagrade!

V Pragi so pred dnevi svečano pokopali znamenito Sokolico, izredno kulturno delavko in zaslužno slovansko ženo g. Renato Tyrševo. Pokojnica je bila hči slavnega ustanovitelja Sokolstva Fügnerja in soproga sokolskega apostola dr. Tyrša.

V Banja Luki je umrl pred kratkim 119-letni Bosanec z imenom Nuro Halilović. Bil je najstarejši človek v vrbaski banovini. Doma je bil iz Albanije, pred 40 leti pa se je preselil v Banja Luko.

Pretekli mesec je minilo 25 let, kar je raziskovalec južnega tečaja, angleški kapitan R. F. Scott, po odkritju južnega tečaja našel smrt: on in štirje njegovih tovarišev so l. 1912, na povratku s tečaja v prezimovilišče podlegli strašnim naporom.

Znani ameriški pomorski raziskovalec Beebe je dovršil načrte za zgradbo podmornice, s katero se bo baje lahko spustil v globine 3000 metrov pod morje. Podmornica bo imela zelo močne reflektorje, s katerimi bo mogoče razsvetliti morsko dno na velike daljave.

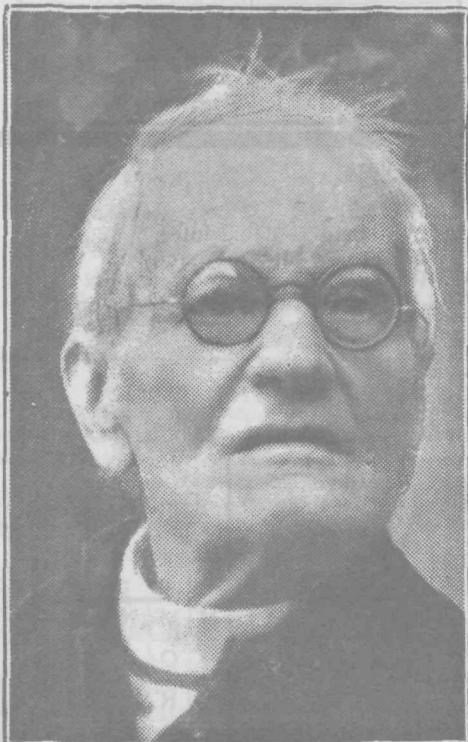
Železniška uprava države Viktorije v južni Avstraliji je sklenila docela spremeniti vse železniške naprave. Najoriginalnejša bo nova zunanost vlakov. Vsi vlaki bodo namreč imeli kar najmodernejšje jeklene vozove v vseh mogočih barvah: rdeče, rumene, zelene in višnjeve. Tako bo vlak zbujal vtis mavrice. Tudi lokomotive bodo dobile pisano obleko, z lepimi rumenimi in črnimi programi. Z istimi barvami bodo prebarvali tudi postaje in signalne naprave. Čuvajnice pa bodo imele zelene proge na rumeni podlagi.

Pred mesecem je poginil v Parizu karp, ki ga je cesar Napoleon »osebno poznal«. Leta 1809. ga je namreč v ribniku v Fontainebleau (pri Parizu) sam spustil v vodo, o čemer priča drobna kovinska ploščica na karpovi repni plavuti. Ribo bodo nagačili in razstavili v muzeju.

6. februarja l. 1721. se je v Lübecku na Nemškem rodil Kristijan Henrik Heineken. Učakal je samo 4 leta, zato je pa že z desetimi meseci znal pravilno govoriti, s 13 meseci je znal na pamet sveto pismo stare zaveze, mesec dni nato pa še novo zavezo. Ko mu je bilo 2 leti, se je učil še zgodovine, zemljepisja, latinščine in anatomije. Še kot dojenčka ga je sprejel v audijenci danski kralj Friderik IV.

V londonski cerkvi svetega Jurija bodo te dni dovršili nove orgle, največje na svetu. Imele bodo 2000 piščali, najmanjša bo merila 2 cm, največja pa celih 9 metrov. Na teh orjaških orglah moremo zaigrati tone vseh znanih instrumentov, pa tudi zvoke, ki z glasbo nimajo ničesar skupnega, n. pr. zvok razbite posode in žvižg parne sirene. Te orgle goni elektrika, igranje na njih je pa tako lahko in preprosto, da se ne bo organist prav nič utrudil, tudi če bo več ur zaporedoma igral na njih.

Dne 8. t. m. je v svojem prijaznem gradiču na Okroglem pri Kranju preminul najvzornejši svečenik, iskren rodoljub, spoštovan vzgojitelj in zaslužen pisatelj monsignor železomašnik Tomo Zupan. Pokojni prelat, sorodnik pesnika Prešerna, soustanovitelj in dolgoletni prvomestnik naše šol-

ske družbe sv. Cirila in Metoda, je doživel 97 let neumorno delavnega življenja, ki je bil vsega posvetil samo ljubezni do naroda in prosvetljevanja rojakov. Slava njegovega spomina!